

Årstaskolans plan mot diskriminering och kränkande be- handling 2023-2024

Utbildningsförvaltningen

Årstaskolan

Hjälmarsvägen 16

120 53 Årsta

08-508 46 200

stockholm.se

Innehåll

Innehåll	1
Inledning	3
Om skolan	4
Ansvariga för planen/det löpande arbetet	5
Lagstiftning och definitioner	5
Definitioner av nyckelbegrepp	6
Diskrimineringsgrunderna	8
Förankring av planen	8
Uppföljning och utvärdering av föregående år	9
Främjande insatser;	9
Förebyggande insatser;	10
Kartläggning	11
Kränkningssärenden	11
Grundskoleenkät	13
Vårdnadshavare till barn i förskoleklass	14
Sammanfattning trygghet och trivsel	14
Vårdnadshavare till barn i årskurs 2	14
Sammanfattning trygghet och trivsel	15
Elever i årskurs 2	16
Sammanfattning trygghet och trivsel	16
Elever i fritidsklubb (Ikaros)	18
Sammanfattning trygghet och trivsel	18
Trygghetsvandring	20
Trygga platser	20
Otrygga platser	21
Trivselenkät	22
Illa behandlad av annan elev (diskrimineringsgrunder)	23
Diskriminerad av en vuxen (diskrimineringsgrunder)	23
Jag känner mig trygg på... (platser)	24
Jag känner mig trygg när... (situationer)	24
Analys av kartläggning	25

Främjande och förebyggande arbete	25
Skolans rutiner	26
Rutiner och åtgärdsplaner	26
Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier	27

Inledning

Detta är Årstaskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. En ny plan mot kränkande behandling upprättas varje år. Planen gäller från den 18 augusti 2023 till den 18 augusti 2024.

Vi tänker hela tiden på framtiden och vad våra elever behöver för att vara förberedda inför den. Vi vill bidra till ett socialt hållbart samhälle, ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Där spelar skolan en viktig roll för vi vet att om barnen ska kunna utvecklas och lära sig något så måste skolan vara trygg, trivsamt och inkluderande. Inkluderande betyder att alla ska kunna vara med. Vi hoppas också att Årstaskolan ska vara en plats där alla vågar säga vad de tycker och där man kan vara olika och ha drömmar om framtiden.

På Årstaskolan tycker vi det är viktigt att inte bara tänka på *vad* vi gör utan *hur* vi gör det. Därför är det viktigt att alla förstår att vi tillsammans skapar vår miljö,

elever, föräldrar och personal. Det betyder att alla bör tänka på vilket språk vi använder mot varandra och hur vi betar oss. Det handlar om att bygga positiva och tillitsfulla relationer. Det är också en del av skolans lärmiljö. Vi tror att man växer om man blir bekräftad och sedd utifrån sina styrkor och förmågor istället för att t.ex. få höra dåliga saker om sig själv eller bli illa behandlad. Därför vill vi vara nyfikna och öppna för varandras

olikheter. Detta måste vi tänka speciellt mycket på när vi arbetar med trygghetsfrågor.

Trygghetsarbetet och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling pågår hela tiden och förändras också hela tiden. Då är det viktigt att vi alla på skolan funderar på hur vi själva är och vad vi själva gör. Ett sätt vi vill vara nyfikna på är att försöka se och visa hur olika maktordningar hänger ihop med varandra. Vi försöker till exempel se och visa hur religion, kön, sexualitet, klass och ålder med mera skapar olika identiteter hos oss. Det kan betyda att vi måste försöka se och förstå normen, det så kallade normala; istället för att göra problem av det som avviker från normen. Normer kan vara både nödvändiga och bra, då de kan hjälpa att hålla ihop en grupp och få den att fungera. Men ibland kan normer vara både begränsande och diskriminerande. Normer kan skapa till exempel psykisk ohälsa, diskriminering och kränkande behandling. Att behandla alla lika kan betyda att man inte ser och respekterar dem som exempelvis inte är heterosexuella, har full funktionsförmåga, inte är födda i Sverige eller som inte passar in i den traditionella kvinnorollen eller mansrollen. Vi måste därför behandla alla utifrån varje persons egna förutsättningar.

Om skolan

Årstaskolan är geografiskt placerad strax "söder om söder" i Stockholm. Vi är en skola med elever från förskoleklass till årskurs 9 och fritidshem, drygt 1000 elever fördelade på två enheter; Årstaskolan-Årsta Torg för F-6, samt Årstaskolan-Årstaviken för 7-9.

Ansvariga för planen/det löpande arbetet

Rektor Marko Anderot är den som har det övergripande ansvaret.

Det finns en *Trygghetsgrupp* som i nära samarbete med rektor ansvarar för mycket av det löpande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Trygghetsgruppen leds av *Olof Hedtjärn*, skolkurator-Årsta Torg, *Caroline Sturén*, skolkurator-Årstaviken samt *Susanne Van der Kwast*/biträdande rektor.

Lagstiftning och definitioner

Likabehandlingsarbetet i skolan regleras i huvudsak av två regelverk:

- Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)
- Skollagen 6 kap. (SFS 2010:800)
- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
- Språklagen (2009:600)

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och trakasserier och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I diskrimineringslagen framgår det att skolan ska arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan måste också ha riktlinjer och rutiner i verksamheten för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Varje verksamhet måste dessutom följa

upp och utvärdera riktlinjerna och rutinerna. Arbetet med riktlinjer och rutiner samt aktiva åtgärder är inkluderat i denna plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Skollagen innehåller regler om kränkande behandling. Där framgår skolans skyldighet att årligen upprätta en ny plan mot kränkande behandling. Skolpersonalen är skyldig att anmäla kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling till rektor som anmäler till huvudmannen att utreda och att vidta eventuella åtgärder för att kränkningarna ska upphöra.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk och förvaltningsområden. Här beskrivs vilka rättigheter de nationella minoriteterna har.

Språklagen innehåller bestämmelser om möjligheten att lära sig, utveckla och använda det svenska språket, de nationella minoritets-

språken och det svenska teckenspråket.

Definitioner av nyckelbegrepp

Diskriminering = att skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och att missgynandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Detta kan ske direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering = att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering = att någon missgynnas genom att skolan tillämpar bestämmelser eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar vissa elever utifrån diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier = ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier = ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan vara att någon till exempel tafsar eller visar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och sexuella anspelningar.

Bristande tillgänglighet = att en person med en funktionsnedsättning missgynnas eftersom skolan inte vidtagit åtgärder för tillgänglighet för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättningen. Åtgärderna ska också vara skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning och med hänsyn till: De ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av funktionsnedsättningen, kontakten mellan skolan och eleven, samt andra omständigheter av betydelse.

Kränkande behandling = uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier och sociala medier).

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet (här ingår de nationella minoriteterna)
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Förankring av planen

Elever, personal och vårdnadshavare ska vara delaktiga i att forma och utveckla det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Därför är det viktigt att skapa tillfällen för samverkan där vuxna och barn kan träffas och prata. Vi tror det hjälper till att få till en modell som bli hållbar och gör skillnad i längden. Här är de olika sätt på vilka elever och vuxna kan vara med och säga till om vad de tycker är viktigt;

Elever; Den årliga grundskoleenkäten (Stockholms stad) samt trivselenkäten (Årstaskolan). Elevråd, klassråd och mentorstider. Ibland enhetsråd, ibland skolråd. Trygghetsvandring med skolledning 1 ggr/år.

Föräldrar; Den årliga grundskoleenkäten, föräldramöten, utvecklingssamtal, enhetsråd och skolråd.

Personal; Pedagogmöten, arbetsplatsträffar (APT), enhetsmöte, Via Trygghetsgruppen eller Elevhälsans öppna mottagningar. Medarbetarsamtal.

Uppföljning och utvärdering av föregående år

Baserat på förra årets kartläggning identifierade vi ett antal prioriterade områden utifrån dess främjande och förebyggande karaktär.

Främjande insatser;

För att bättre uppmärksamma, anmäla och kartlägga kränkningar ville vi utveckla Trygghetsgruppens organisation genom att utöka antalet medlemmar. Vi skulle också forma en arbetsgrupp som skulle ansvara för kartläggningen av trygghet och trivsel på skolan utifrån olika ansvarsområden;

- Elevråd och Trygghetsvandring; Trygghetsgruppen genom Olof Hedtjärn ansvarade för genomförande och sammanfattande analys.
- Trivselenkät; Trygghetsgruppen genom August Levinson ansvarade för genomförande och sammanfattande analys.
- Brukarenkät; Skolledning genom biträdande rektorer ansvarade för en sammanfattande analys av sina respektive stadier.

Detta har i stora drag genomförts och lyckats.

Vi ville också synliggöra kunskap kring normer och diskrimineringsgrunder på olika sätt genom, information och kommunikation gentemot elever och personal.

- Vi informerade personal om vikten att anmäla kränkningar oftare, vilket har lett till en fler samtal mellan personal och elever kring vad kränkande behandling innebär. Det har i sin tur lett till en stor ökning av antalet kränkningar som rapporteras till huvudman och därmed bättre underlag för analys.
- Vi arbetade i hög utsträckning med implementering av kapitel 1 och 2 i den nya läroplanen, LGR 22 på studiedagar och därigenom berördes också normer och diskrimineringsgrunder.
- SAM - Årstaskolans HBTQI+ grupp för elever i åk 4-9 fortsatte i en uppdaterad version och organisation. Under läsåret 22/23 är låg SAM under Trygghetsgruppen med Susanne Van der Kwast som närmsta chef. SAM avsåg att träffas en gång i månaden, efter skolan slutat, men kom av olika skäl inte igång förrän på vårterminen.

Förebyggande insatser;

- Vi ville rikta fokus på trygghet, trivsel och arbetsro i årskurs 1 och 3. Under läsåret 22/23 har personal ur elevhälsan träffat pedagoger i årskurs 1, diskuterat deras klasser utifrån formandet av ledning och stimulans. Vi har i samband med det läst artiklar om hur vi formar elevgrupper ur ett gruppsykologiskt perspektiv. Vi har träffats under höstterminen och har uppföljningar under vårterminen. Detta är ett arbete där begrepp introducerats som är lätta att följa upp igen.
- Årskurs 3 (elever och mottagande personal) fick stöd inför övergången till årskurs 4 inom ramen för det periodiska stöd vi genomför varje år. Elevhälsan har också kartlagt årskurs 3 som en del av det övergångsarbete som sker mellan årskurs 3 och 4. Som en del av detta träffar skolkurator alla elever i årskurs 3 för att informera och diskutera nyheter och förändringar som ett stadiabyte innebär. Elevhälsan deltog också i formandet av nya klasser i årskurs 4 och

förberedde mottagande pedagoger genom att förbereda en *grupputvecklingsplan* för de nya grupperna utifrån ett grupperspektiv. Detta förebygger social oro och otrygghet i de nya klasser som skall formas.

Kartläggning

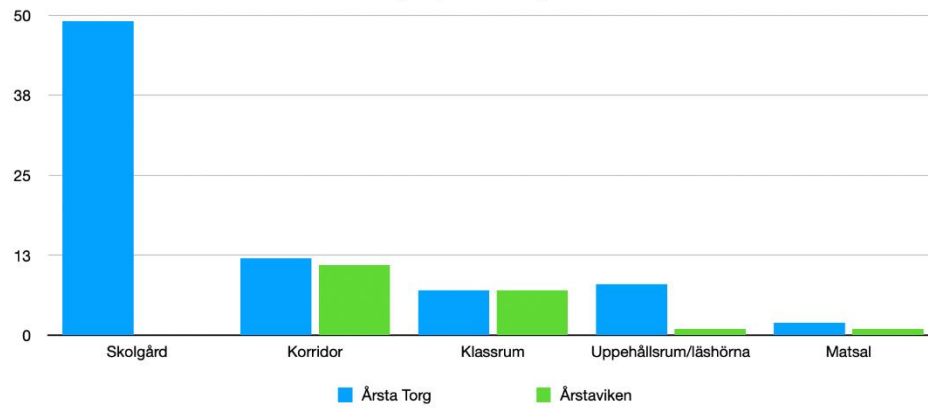
Vi baserar vår kartläggning framför allt på *Trivselenkät*, *Grundskoleenkät* samt *Trivselvandring*. I tillägg till det görs analyser i det löpande arbetet med Trygghetsgrupp, Elevhälsa och Elevråd som vävs in i kartlägningsarbetet.

Kränkningsärenden

Läsåret 22/23 har vi gjort 120 anmälningar till huvudman (100 på Årsta Torg och 20 på Årstaviken). 42 av dessa blev kränkingsärenden som hanterades av Trygghetsgruppen.

Vi kan se att Skolgården sticker ut som den plats på skolan där flest kränkningar äger rum. Det har rent kvantitativt rapporterats flest kränkningar i årskurs 3, tätt följt av åk 4 och 5.

Kränkningar - platser - Torget/Viken 22/23

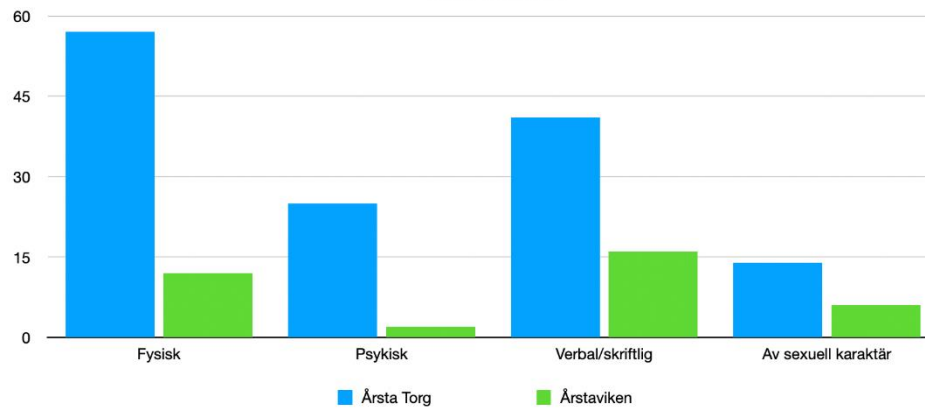

A B C D E

Tabell 1

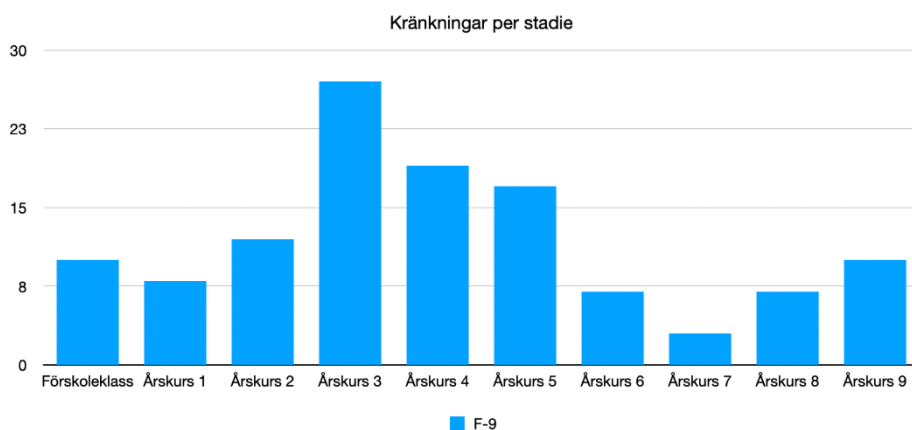
	Årsta Torg	Årstaviken
Skolgård	49	0
Korridor	12	11
Klassrum	7	7
Uppehållsrum/läshörna	8	1
Matsal	2	1
Nätet	1	0
Vet ej/annat	17	1

Typ av kränkning

Tabell 1

	Årsta Torg	Årstaviken
Fysisk	57	12
Psykisk	25	2
Verbal/skriftlig	41	16
Av sexuell karaktär	14	6

	F-9			
Förskoleklass	10			
Årskurs 1	8			
Årskurs 2	12			
Årskurs 3	27			
Årskurs 4	19			
Årskurs 5	17			
Årskurs 6	7			
Årskurs 7	3			
Årskurs 8	7			
Årskurs 9	10			

Grundskoleenkät

Grundskoleenkäten går ut till årskurs 2, 5 och 8 samt fritids/fritidsklubb och vårdnadshavare. Den täcker upp ett stort antal områden som berör allt från trygghet, trivsel och studiero till undervisning, Grundskoleundersökningen 2023. Vi fokuserar här på de delar som handlar om trygghet och trivsel.

Vårdnadshavare till barn i förskoleklass

Sammanfattning trygghet och trivsel

Nivåerna för trygghet och trivsel i förskoleklass enligt vårdnadshavare ligger förhållandevis högt (runt 89 procentandelar) och är på det stora hela oförändrade sedan tre år tillbaka.

Däremot har upplevelsen av att ha blivit illa behandlad ökat (+24 procentandelar). Samtidigt är det några färre som berättar om det för en vuxen (-3 procentandelar).

Majoriteten, 65 procentandelar anger att det sker *några enstaka gånger per termin*. Det är ingen som anggett *flera gånger i veckan*.

Av de som upplever sig illabehandlade i skolan är det i år färre som anger en *annan elev i klassen* (-15 procentandelar).

Ingen upplever att deras lärare behandlar dem illa, men fler anger annan vuxen på skolan, 12 procentandelar (+6).

Det är en skillnad mellan könen, där flickorna upplever en större trygghet och trivsel i skolan än pojkarna.

Totalt index för trygghet och trivsel för vårdnadshavare till barn i förskoleklass på Årstaskolan är 87 vilket är 1% lägre än staden. Detta är en ökning med föregående år med 3%.

Vårdnadshavare till barn i årskurs 2

Sammanfattning trygghet och trivsel

Större andel vårdnadshavare till barn i årskurs 2 upplever att deras barn trivs i skolan. Detta har ökat med 13 procentandelar till 87 procentandelar vilket också är i nivå med staden. En större andel vårdnadshavare upplever att deras barn känner kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (+25 procentandelar).

Det är något fler vårdnadshavare som upplever att deras barn har blivit illa behandlade (kränkta/trakasserade) på skolan samtidigt som en större andel 100 procentandelar pratat med någon som arbetar på skolan om det. När det gäller frekvensen av illa behandling (flera ggr/veckan, flera ggr/termin, några enstaka ggr/termin) så har skett en minskning i andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn blir illa behandlade flera gånger i veckan, från 13 procentandelar förra året till 7 procentandelar i år. Det har även skett en minskning i andelen som anger några enstaka gånger per termin (-9 procentandelar). De vårdnadshavare som upplever att deras barn blir illa behandlade flera gånger per termin har ökat med 16 procentandelar. Svarskurvan har förändrats något, men trenden är på det hela taget positiv.

Den stora majoriteten av vårdnadshavare upplever att deras barn blir illa behandlad av en annan elev i klassen (-1 procentandelar). Det är något fler vårdnadshavare som upplever att deras barn blir illa behandlade av annan elev på skolan (+3 procentandelar).

Det är inte någon vårdnadshavare som upplever att deras barn blir illa behandlade av en vuxen på skolan och har minskat med 6 procentandelar.

Utifrån andel positiva svar per kön ser vi att det ligger ojämnt på både trivsel (pojke 91 procentandelar, flicka 86 procentandelar) och trygghet (pojke 88 procentandelar, flicka 79 procentandelar). Det är fler

vårdnadshavare till pojkar som upplever att deras barn trivs och känner sig trygga i skolan jämfört med vårdnadshavare till flickor.

Elever i årskurs 2

Sammanfattning trygghet och trivsel

Både trygghet (+12 procentandelar) och trivsel (+16 procentandelar) har ökat sedan föregående år, trivsel 87 procentandelar, trygghet 91 procentandelar. Det är också en större andel vårdnadshavare som upplever att personalen bemöter deras barn på ett bra sätt, positiva svar 92 procentandelar vilket är en ökning med 5 procentandelar jämfört med föregående år.

Andel vårdnadshavare som upplever att fritidshemmet erbjuder möjligheter till avkoppling och lugna aktiviteter har minskat marginellt, positiva svar 68 procentandelar med en minskning med 1 procentandelar jämfört med föregående år.

På frågan *hur ofta upplever du att ditt barn blivit illa behandlad?* Har 0 procentandelar svarat *flera gånger i veckan*, vilket överensstämmer med föregående år. Däremot har 56 procentandelar svarat *flera gånger per termin*, vilket är en ökning med 12 procentandelar. 44 procentandelar har svarat *några enstaka gånger per termin* vilket är en minskning med 12 procentandelar.

100 procentandelar har svarat Ja på frågan *har du pratat med någon som arbetar på fritidshemmet om att du upplever att ditt barn har blivit illa behandlad.* Detta överensstämmer med föregående år.

På frågan *av vem upplever du att ditt barn blivit illa behandlad av?* Svarar 0 procentandelar att det är av en

vuxen på mitt barns fritidshem vilket är en minskning med 11 procentandelar.

Resultaten av andelen positiva svar på påståendet; *jag är nöjd med mitt barns fritidshem* har ökat med 13 procentandelar och *jag kan rekommendera mitt barns fritidshem* har ökat med 9 procentandelar jämfört med föregående år.

Sammanfattningsvis så har resultaten för trygghet och trivsel för elever på fritidshemmet ökat något.

Utifrån andel positiva svar per kön ser vi att det ligger ojämnt på både trivsel (pojke 94 procentandelar, flicka 75 procentandelar) och trygghet (pojke 94 procentandelar, flicka 86 procentandelar). Det är fler vårdnadshavare till pojkar som upplever att deras barn trivs och känner sig trygga i skolan jämfört med vårdnadshavare till flickor.

Det är ingen större skillnad på de positiva svaren gällande *jag är nöjd med mitt barns fritidshem* (pojkar 89 procentandelar, flickor 86 procentandelar).

Elever i fritidsklubb (Ikaros)

Sammanfattning trygghet och trivsel

Både trygghet och trivsel har ökat sedan föregående år och ligger båda på över 85 procentenheter i jämförelse med föregående år då det låg på 80 procentenheter.

Svaren gällande trygghet har sjunkit med 5 procentenheter i jämförelse med föregående år.

Svaren gällande trivsel ligger på samma nivå som föregående år 82 procentenheter.

Även andel elever som upplever att det *finns möjligheter till avkoppling och lugna aktiviteter* har sjunkit från 74 procentenheter till 66 procentenheter.

Samtidigt har de positiva svaren om *god arbetsmiljö* ökat från 51 procentenheter till 63 procentenheter. På frågan om *hur personalen bemöter eleverna* har ökat från 78 till 90 procentenheter.

Andelen elever som upplever att de tar ansvar för att bidra till att det ska bli en god arbetsmiljö har sjunkit med 4 procentenheter till 82 procentenheter.

13 procentenheter av eleverna upplever att de blir *illa behandlade på sin fritidsklubb* vilket är en marginell minskning 2 procentenheter.

23 procentenheter har uppgivit att de inte *berättat för en vuxen på fritidsklubben* vilket är en minskning med 5 procentenheter.

Andelen som upplever att de blir *illa behandlade flera gånger i veckan* har ökat från 0 till 15 procentenheter.

Andelen som upplever att de blir *illa behandlade flera gånger per termin* har också ökat från 0 till 31 procentenheter.

Andelen som upplever att de blir *illa behandlade några enstaka gånger per termin* har dock minskat från 86 till 54 procentenheter.

Andelen som upplever att de blir *illa behandlade en annan elev på fritidsklubben* är 100 procentenheter jämfört med föregående år då det låg på 86 procentenheter.

Andelen som upplever att de blir *illa behandlade en vuxen på fritidsklubben* har ökat från 0 till 15 procentenheter i jämförelse med föregående år.

Andelen som upplever att de blir *nöjda med fritidsklubben* är 83 procentenheter.

Andelen som *kan rekommendera fritidsklubben till en kompis* har ökat från 78 till 82 procentenheter.

Totalt index för *trygghet och trivsel* för elever på fritidsklubb i Årstaskolan är 85 procentenheter vilket är 5 procentenheter under stadens genomsnitt.

Trivselfaktorn är högre för flickor än för pojkar på fritidsklubben (86/78). Föregående år var det en högre andel pojkar som trivdes på fritidsklubben än andelen flickor (90/75).

Det är på motsvarande sätt större andel flickor som är *nöjda med sin fritidsklubb* än pojkar (89/78). Föregående år var det en högre andel pojkar som var *nöjda med fritidsklubben* än andelen flickor (86/70).

Det är högre andel flickor som *känner sig trygga på fritidsklubben* än andelen pojkar (90/78). Vilket är en

skillnad jämfört med föregående år där båda könen låg på 90 procentenheter.

Trygghetsvandring

I årskurserna F-3 har eleverna klassvis fått ta del av en presentation av Trygghetsgruppens arbete. Utifrån den har de sedan på sina klassråd enats om vad som skapar trygghet och otrygghet. Detta har sedan diskuterats på elevråden och mynnat ut i en sk. trivselvandring där representanter från elevrådet för F-3 vandrat runt med skolledning och vaktmästeri och berättat om resultaten.

Trygga platser

Det som skapar trygghet för eleverna i F-3 är avgränsade och lagom stora sammanhang. Det betyder rum och sammanhang som är trygga och förutsägbara dels genom att de är avgränsade och befolkas av för eleverna trygga vuxna, t.ex. köket på Sörgården eller hemklassrummen - små ytor med många vuxna. De beskriver att de är trygga "där man har kompisar och vuxna". I större miljöer som t.ex. matsal uppskattas "fem tysta" (minuter) som trygghetsskapande. På skolgården är det viktigt och trygghetsskapande att vuxna finns där barnen finns, särskilt vid aktiviteter som kan innebära en risk eller konflikter pga. många barn på liten yta och/eller där oenighet kring regler kan uppstå. Exempel på det är klätterträdet, fotbolls-, och Gagabollplanen, stora kompisgungan mm.

Otrygga platser

Gagabollplanen är en öppen plats där alla kan komma in, det är många barn i olika åldrar och det kan uppstå mycket bråk. Där får det gärna vara fler vuxna.

Trapphuset vid biblioteket - elever kastar ner lappar, saker, bollar som kan träffa andra i huvudet.

Utkanten av skolgården - finns inte så många vuxna där, exempelvis vid Gagabollplanen/Sörgården där det är öppet mot en allmän promenadväg och många utomstående passerar.

Idrottshallen och omklädningsrummet - det kan upplevas som otryggt när klasser i olika åldrar möts i omklädningsrummet och dörren kan öppnas. Det upplevs också som ofräscht.

De yngre barnen kan uppleva olåsta dörrar som otrygga där alla kan komma in. Det kan också vara otryggt att vara själv i korridoren

Supernovan - Det är lätt att ramla av och man kan skada sig.

Fotbollsplanen - Det upplevs som läskigt med de äldre barnen.

Klätterträdet - Det är ofta inga vuxna där.

Studs mattorna - Barn spelar fotboll där och man kan få bollar på sig.

Det behövs fler vuxna på ”Grönan” (fotbollsplanen).

Stor gungan - Det är svårt att hålla reglerna, mycket bråk.

Basketplanen- Det behövs mer personal där.

Personalen står i en grupp och pratar. Vuxna kan vara mer utspridda.

Skolgården - Barn i förskoleklass tycker att det känns otryggt

Trivselenkät

Trivselenkäten går ut till elever i årskurserna 4-9. I år svarade ungefär hälften av eleverna. Generellt sett visar enkäten att eleverna känner sig trygga i skolan. För alla platser utom två (toaletter och idrottshallar) svarar över 90 procent positivt på frågan huruvida de känner sig trygga där. För alla situationer utom två (omklädning och dusch i samband med idrott) uppger över 93 procent av eleverna att de känner sig trygga.

Illa behandlad av annan elev (diskrimineringsgrunder)

Andelen elever som svarat positivt på påståendet ”Jag har någon gång blivit illa behandlad av en annan elev på skolan med anledning av min/mitt... (diskrimineringsgrund)” har ökat med i genomsnitt 5,6 procentenheter. I tillägg har andelen som svarat ”stämmer inte alls” minskat med i genomsnitt 10 procentenheter. Det visar på att fler känner sig utsatta.

Om vi rangordnar diskrimineringsgrunderna utifrån vanligast förekommande utifrån svarsalternativen så leder etnicitet (10,2 procent), följt av ålder (9,3 procent). Kön (8,8 procent) följs av funktionsvariation (8,5 procent). Könsidentitet och sexuell läggning ligger jämnt (7,6 procent) och sist kommer religion (6,3 procent).

Diskriminerad av en vuxen (diskrimineringsgrunder)

Andelen som svarat positivt på påståendet ”Jag har någon gång blivit diskriminerad av en vuxen på skolan med anledning av mitt/min... (diskrimineringsgrund)” har ökat med i genomsnitt 4,8 procentenheter.

Om vi rangordnar diskrimineringsgrunderna utifrån vanligast förekommande utifrån svarsalternativen så leder kön (8,1 procent), följt av ålder (6 procent). Därefter kommer funktionsvariation (4,5 procent), könsidentitet (4,4 procent) och etnicitet (4,1 procent). Dessa följs av sexuell läggning (3,2 procent) och sist kommer religion (2,8 procent).

Jag känner mig trygg på.... (platser)

Resultaten för trygga och otrygga platser ligger generellt stadigt på samma nivå som föregående läsår. De två platser där förändringen sticker ut något är matsalen (+3,2 procentenheter) och idrottshall (-5,8 procentenheter).

Utöver matsalen är de platser där andelen positiva svar ökat mest fotbollsplanen (+2,6 procentenheter), expeditionen (+2,5 procentenheter) och klassrum (+2,3 procentenheter). Utöver idrottshallarna är de platser där andelen positiva svar minskat mest kompisgungorna (-2,1 procentenheter), lekplatsen med rutschkana och gungor (-1,7 procentenheter) och gräsbacken ner mot UG (-1,4 procentenheter).

Jag känner mig trygg när... (situationer)

Den här frågan lyfter upplevd trygghet i olika situationer. På åtta områden har andelen positiva svar ökat och på tre minskat (varav två mindre än en halv procentenhet). Den enda situationen som sticker ut negativt är lektion med vikarie (-2,2 procentenheter). De situationer som har störst ökning är matsalen (+2,7 procentenheter) och rast (+2,2 procentenheter).

När det gäller att ägna sig åt sociala medier och spel online uppger 97,5 procent av eleverna att de känner sig trygga. Det är samma nivå som föregående år.

Analys av kartläggning

Vi har blivit bättre än tidigare på att uppmärksamma, anmäla och utreda kränkningar vilket gett bättre underlag att utgå från. Vi kan konstatera att trygghet och trivsel ligger på en jämn nivå med tidigare men på flera håll under stadens snitt.

Det vi uppmärksammat är att upplevelsen av trygghet och trivsel skiljer sig åt mellan könen. Det är viktigt för oss att arbeta vidare med. I upplevelsen av att bli diskriminerad av en vuxen toppar t.ex. kön som diskrimineringsgrund och den ligger också högt när det gäller upplevd illa behandling av jämnårig. Vi behöver arbeta mer med kunskapen om diskrimineringsgrunder hos både elever och personal Detta bör bli fokusområde.

Vi har genom statistik, trivselvandring och enkäter kunnat lära oss mer om var kränkningar sker, vilka typer av kränkningar det handlar om och hur de fördelas över stadier. Glädjande är att klassiska otrygga platser som idrottshall, matsal och fotbollsplanen på Torget har ökat i trygghet.

Samtidigt kan vi se att en stor majoritet av anmälda kränkningar sker på skolgården följt av korridor och uppehållsrum. Detta gör att vi behöver arbeta med lärmiljön utomhus, och i de fria utrymmena.

Främjande och förebyggande arbete

Det främjande och förebyggande arbetet kommer att fokusera på följande två områden;

- Ledning & stimulans på skolgård och under raster och “fri” tid/ytor
- Diskrimineringsgrunder och skillnader i upplevd trygghet och trivsel mellan könen

Fokuset för i år är att omsätta erfarenheterna bland elever och personal. Vi kommer att ta upp resultaten från årets kartläggning i SELG gruppen (skolledning och enhetsledare) och vidare till enheterna. Vi kommer lyfta resultaten på studiedagar och på APT. Vi kommer att fortlöpande processa resultaten och under kommande kartläggning samverka tätare kring analysarbetet inom ledningsgrupp och SELG grupp samt övrig personal.

Skolans rutiner

Till den pedagogiska vardagen hör att ta hand om mindre dispyter mellan elever. Oftast kan sådant hanteras direkt och osämjan mellan eleverna försvinner utan att någon/några efteråt bär på känslan att vara kränkt. Men ibland försvinner inte känslan av att vara kränkt eller otrygg och det förekommer också värre incidenter, trakasserier eller våld. Bakom en incident kan exempelvis ligga en avsikt att nedvärdera någon eller att det pågår regelbundna trakasserier.

Rutiner och åtgärdsplaner

För att förebygga kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering vill vi utveckla skolans sociala miljö så att en trygg och säker skola skapas och att gemenskapen stärks. Varje enskild elev som upplever sig bli behandlad på ett kränkande sätt ska uppleva att hen får ett tillräckligt stort stöd från skolan. Detta är för att

eleven ska kunna bearbeta sina upplevelser och se att skolan vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att kränkande behandling, trakasserier och diskriminering upphör.

Om det är en akut situation med inslag av hot eller våld agerar all personal utifrån skolans kris-, och handlingsplan (internt; se dokumentarkivet > Årtaskolans planer).

Åtgärdsplan vid kränkande behandling/trakasserier

Eleverna behöver veta att deras oro alltid kommer att tas på allvar. Om en elev berättar att hen blivit utsatt för någon form av kränkning ska det dokumenteras.

Till dig som fått kännedom om en kränkning;

Prata med eleven som upplever sig kränkt, försäkra den utsatte om ni kommer hålla ett extra vaksamt öga, samt att du ska prata med den som kränkt (ev. nyttja stöd från kamrater).

Ansvar: Den pedagog som ser/blir informerad/får kännedom om kränkningen och/eller trakasserierna, har skyldighet att agera. En kränkingsanmälan görs och skickas till Rektor med kopia till Trygghetsgruppens funktionsbrevlåda; trygghetsgruppen.arstaskolan@edu.stockholm.se. Ansvarig för funktionsbrevlådan (Olof Hedtjärn - Årsta Torg & Caroline Sturén - Årstaviken) på delegation av rektor Marko Anderot) ser till att anmälan skickas till huvudman på Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 1. Anmälan till rektor ska göras samma dag eller dagen därpå. Anmälan till huvudman inom en vecka.

Starta en utredning

Trygghetsgruppen utser två personer som sköter utredningen.

- Prata med den som anmält händelsen för att få kontext samt värdefull information om berörda elever, t.ex. om särskilda hänsyn bör tas till eventuella funktionsvariationer, psykosociala faktorer som kan påverka samtalen utifrån barnets bästa.
- Prata med utsatt elev. Komplettera eventuella tidigare samtal. Informera om hur ni kommer att lägga upp ärendet och vilka samtal som kommer ske.
- Prata med den som uppges ha utsatt eleven för kränkande behandling för att väcka medvetenhet om att någon blivit upprörd över vad hen sagt eller gjort - oavsett om det varit medvetet eller inte.
- Det är också viktigt att prata med övriga som varit närvarande för att kunna göra en bedömning om det går att konstatera att det skett en kränkning eller inte.

Ansvar: De två personer från Trygghetsgruppen som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner dokumenterar utredningen i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling del 2, utredning. Utredningen ska arkiveras.

Har det skett en kränkning ska skolan planera in åtgärder för att förhindra fortsatt kränkning. Dessa åtgärder ska sen följas upp. När ärendet rör kränkningar mellan personal-elev, upprepade kränkningar mot en elev eller kränkningar av sexuell karaktär ska skolan redovisa för huvudmannen hur man har arbetat. Skolan ska inom fyra veckor skicka in del 2-4 till registrator när skolan utrett och vidtagit åtgärder för att eleven ska känna sig trygg och man följt upp ärendet. Central

förvaltning följer upp ärendet. Om skolan inte kan konstatera kränkning kan det ändå vara bra att försäkra den utsatte att skolan fortsätter att hålla ett extra öga på situationen ett tag.

Ansvar: Den som ansvarar för utredningen enligt skolans rutiner; Rektor Marko Anderot har det övergripande ansvaret samt på delegation Olof Hedtjärn/Årsta torg och Caroline Sturén/Årstaviken. Dokumentet ska arkiveras.

- Elevernas vårdnadshavare informeras när kränkning konstaterats. Helst i samband med ett samtal med eleven ägt rum. Rektor/bitr. rektor informeras.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

- Följ upp med den utsatte om att allt är bra och gör en bedömning om ytterligare eller andra åtgärder behövs.

Ansvar: De medlemmar av Trygghetsgruppen som utreder ärendet.

Del 2-4 i Stockholms stads mall för anmälan om kränkande behandling; utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras av de medlemmar ur Trygghetsgruppen som utreder ärendet, med uppföljning av Olof Hedtjärn/Caroline Sturén. Rektorn genom Olof Hedtjärn/August Levinson ansvarar för att dokumentationen diarieförs och skickas in till huvudman samt arkiveras på skolan.

Om det vid uppföljningen eller vid annan tid visar sig att kränkningarna/trakasserierna ej upphört skall vårdnadshavare informeras på nytt samt elevhälsan kopplas in.

I den samlade elevhälsan ingår rektor, bitr. rektor, specialpedagog, skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog, skolkurator, socialpedagog och bibliotekarie. Det kan då tas beslut om att sätta in ytterligare stödåtgärder.